

J E L E N K Ö R.

64. szám.

Pest szombat augustus 10dikén.

1833.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (Pozsonyban RRink orsz. ülésük aug. 5ikeig. Kinevezések 's jutalmazások; b. Vlasics Szebenben; Czervenvodaly; a' pesti angol kisasszonyok nevelő-intézetjökbeli próbatét; mező-berényi gymnasium; mosóczi nemes lelkü czigány). Anglia (jul. 25 's 26iki conferentia 's jul. 24 's 25iki felső 's alsóházi ülések 's egyéb). Portugália (a' regensség levele gr. Lourenço-hoz; portoi hírek jul. 13ról, 's londoniak Napier- 's Lissabonról). Franciaország (a' Temps elmékedése a' francia politikáról; Marseille, Aix, Dijon nyugtalankodása; tudósítások a' strassburgi 's párisi ünneplésekről 's több különféle más). Elegyhírek. Legujabb. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. RRink e' napokban (aug. 5ikig) tartott orsz. ülésükben az urbéri munkálat III. cikkelyének további szakaszit folytaták. Az irtványok visszavehetését tárgyazó §ban a' kerületi szerkeztetés hagyatott meg, melly szerint: ha a' tett irtványokat a' földesur nyilván ellenzé, ugy azokat a' munkaár megtérítése nélkül is, különben pedig a' birói ítélet utján megbecsülendő munkaár lefizetése mellett visszaveheti. Ha e' részben előbb az ur és jobbágy közt valamely alku történt, azt állani kell; ha pedig törvényszeres költekezések volnának, azokat előbb visszapótlani szükség. A' jövendőre nézve teendő irtványokhoz, nehogy azok valamelyik fél kárát vonhassák magok után, mulhatlanul meg fog kívántatni mindig a' földesur előleges egyezése irva 's magában foglalva az időveli visszavehetés esetén megtérítendő munkaárt; mellesleg az illy egyezés az adásvevési jegyzőkönyvbe is iktattassék. Ha tehát a' jobbágy illy irott megegyezés nélkül irtáshoz fogna, fáradsága bérére számot nem tarthat; ellenben ha az ur a' visszaváltás föltételeit irt egyezésbe följegyezni mulasztá, egyedül szabad alkudozás utján nyulhat visszaváltáshoz. A' bormérhetést tárgyazó §. szinte ker. szerkesztésként fogadtatott el. Szerinte: semmibe sem véve az eddig divatozott szokást, minden szőlőbirtokos közönségnek szent Mihály napjától fogva sz. Györgyéig; — nem birtokosnak ugyan sz. Mihály napjától fogva karácsonig leendő szabad, a' helység fekvése vagy terjedelméhez képest egy vagy több házban, mindig azonban a' hely kerületén belől és soha sem sátorok alatt, a' bormérhetést gyakorlani. A' szám miatt keletkezhető vizsgálkodás urbéri uton fog eligazittatni.

Fels. Urunk f. eszt. jul. 12k. költ leg-

magasb kézírata szerint Körös vmegye főispánját, hét személyes táblai közbíró 's arany 7 csos báró Bedekovich Lajost titkos tanácsos hivei közé, Filiczi Almásy Lajos arany sarkantyús vitézt és szepesi első alispánt pedig kir. tanácsossá, mind a' kettőt díj-elengedéssel méltóztatott magasítani.

Fels. Urunk Sztankovich József pozsonyi 30adi ellenőrt 45 éves buzgó szolgálati tekintetéből egész díjjal nyugalmazni kegyeskedett. — A' javorszinkai 30adi és vámszedő tisztség megürült.

Vlasics Ferencz b. horvátországi bán 's erdélyországi rendkívüli kir. biztos jul. 18ikán Kolosvárról Nagy-Szebent (Hermannstadt) látogatá meg, hol is a' legünnepélyesb tisztelkedésekkel fogadtatott. Estve a' város is ki vala világosítva. — Czervenvodaly István ur az emberiséghez minden vallás 's nyelvtelket nélkül viseltető 's már több ízben jelesül kitüntetett nemes indulatját Brassóban jul. 20ikán ismét uj tanupéldával czimerezé, midőn 25 kathol., 25 helvet., 25 ágostai vallásu, 25 oláh, 35 rab 's így összeleg 135 szükölködőnek fejenként török buzát, pénzt 's 13 ürüt (berbécs-vervex) segedelmezőleg ingyen osztogata ki. E. H.

Pótlékul az idei Jelenkor 45 számbeli tudósításhoz még azt toldjuk értesítésül, hogy tek. Kis Lajos ur, általános agenssé (ügyviselővé) van kinevezve a' n.mélt. m. kir. udv. Kancellaria tanácsülésében 's így nem csak az ágostai valláskövetők ügyét mozdíthatja elő, hanem ország és divatszerte mindenekét, kik bizodalomokkal őt megtisztelni hajlandók és szívesek.

Budapest: Az Angol Kisasszonyok nemes és városi lánynevelő nyilvános intézetének az olly szükséges és dicső magyarodásban előhaladását a' legtisztább hazafiúi örömmel szemléljük. Ugyan is az idei máso-

dik felévi, aug. 6ikán tartott próbatételökben legegység a' szinte 400 főnyi városi lányok magyar olvasáson kívül a' nyelv és írás szabályait adák elő, azután hallaták ez intézet nemes-lánynevendéki a' magyar orthographián kívül a' magyar történeteket is magyarul, 's olly nyilvános, meglepő sikerrel, hogy azon örvendő csudálatjokat a' külön ajku és nemü, nagy számmal felgyült hallgatók több ízben ki-kifakadva nyilatkoztatták. Méltó köszönetet érdemel ezért a' nagy tiszteletü előjárónékon kívül e' városnak azon két érdemes, cath. concionator (sz. Ferencz' szerzetéből mind a' kettő), kik, mint meglepetéssel hallottuk, a' vezérül szolgált magyar kézikönyvet készítettek. — Reményleni lehet, hogy e' czélirányos kézi-könyv nyomtatva is meg fog jelenni.

A' mező-berényi ágostai vallásu evang. gymnasiumban kezdődik az iskolai esztendő folyó évi sept. 9ikén; azért, a' kik gyermekeiket oda vinni vagy küldeni szándékoznak, alkalmaztatás végett tudtokra adatik. Aug. 1sőjén 1833. Hellebranth János, a' békés-bánsági esperesség világi főjegyzője.

Mosóc (Turócz vmgye) aug. 1sőjén: E' f. eszt. febr. hunyt el nálunk egy Matyi nevü nemes lelkü czigány. 16 évig szolgált ő egy gyalog ezrednél, honnan 's a' katonálettől végkép megszabadulván régi mesterességét (a' szögkovácsolást) üzőgeté, mellette pedig néhanéha muzsikálgatásból is éldegelt. Mintegy 30 évig szorgalommal, józanul, becsületesen 's vidámon folytatván ez életmódot rendesen ruházkodott, barátit 's ismerősit, kik őt mint egy patriarkájokat főképp vásárok idején seregeseen környezék, tanácsal 's tettel segítette, 's így mindenki szívesen látta 's becsülte, pedig méltán, a' becsületes Fáraó Matyit. Csinos tiszta házcsakája egy dombon fekütt közel az evang. szentegyházhoz, hol élt 's élni megszűnt. 114 ezüst tallér kész pénz vala birtoka 's ebből 30czat a' mosóczi kath. egyháznak, 10 a' szint azon hitü sz. mihályinak, 10 végre, kathol. létére is, a' mosóczi evang. templomnak szánt végrendeleti hagyományképen, a' temetési költség lerotta utáni maradványt pedig atyafiainak. Becsület az érdemnek minden színben, karban, korban, vallásban 's lepelben! P. A. — Pesten Duna szerfőlött árad.

A N G L I A.

Jul. 25kén öt óra folytig tanácskoztak együtt a' Conferentia tagjai a' hollandi két meghatalmazottal, 26kán ismét összeültek 's a' börsén azon hir szárnyalt, hogy a' Hollandiától ajánlott előleges szerződés változatlan elfogadásában, melly Belgiumnak Hollandiától elszakasztatását elismeri, egyeztek meg. — A' felsőház jul. 24ki ülésében az irlandi egyház reformbilljét folytatá 's a' 78 pontig elfogadá; Warncliffe-nek azon javaslata hogy a' papságra vetendő adó a' kis egyházak javítására fordíttassék, 56 > 36 ellen elmellőztetett. Jul. 25kén a' 117 záradékig elfogada mindent minden ellenmondás nélkül, hanem itt a' canterburyi érsek azon mellékjavaslatának, hogy a' felfüggesztett egyházak jövedelme, mellyekben t. i. 3 évig angol szerződés szerint isteni szolgálat nem tartatott, templomépítésre v. igazításra fordíttassék, v. az egyházi köz-pénzalaphoz tudassék, ellenszegült gr. Grey 's marq. Lansdowne azt vitatván, hogy az illy egyházakra ügyelendő biztosaknak azok jövedelmei alkalmaztatásiban teljes szabadságok legyen; szavazásra jövén e' mellékjavaslat, mellette 84 's ellene v. is a' ministeri részre 82 szó és így 2 számmal kevesebb vala. Erre Grey azt kíváná, hogy e' bill-vizsgálást ne folytatná tovább a' biztosság, hogy így e' mellékjavaslat miatt teendő lépések megfontolására időt nyerjen a' ministerium; I. Kenyon tanácsosnak vélte azonnal a' biztosságban tulesni e' záradékon, de a' I. kancellár (Brougham) azt válaszolta, hogy mivel Grey felelni tartozik a' billért, őt illeti a' bill további ügyének elhatározása is. E' következmény sokaknál nagy szeget ütött 's 26kán cabinet tanács is tartatott e' tárgyról, mindazáltal jul. 26kán azt jelenté Grey, hogy nem tartja e' mellékjavaslatot olly fontosnak, hogy a' bill további vezérletéről lemondjon 's kész azt vitatni tovább is, míg csak a' bill alapelvét megsértő másítást nem fogad el a' választottság. — Az alsóház jul. 24 's 25kén a' rabszolgaság-eltörlesztő billről tanácskoztott biztosságképen, itt is csekély számú többség pártolá a' kormány (Stanley) módosítását, mellynél fogva 1840 jun. 1sőjén minden rabszolgaság megszűnnék végkép a' negergyarmatokban.

siker
matr
agen
60 e
gyül
kozt
alatt
ostro
Sig t
's ig
gész
nem

d. P
li tá
szól
rege
imez
hivel
irán
gens
tolás
a' tá
garb
lená
azon
te Ő
tal
sere
's mi
val
Beja
rés
Alga
a' T
zett
te,
's t
lelk
zott
Fra
Gol
tól
kat
lekv
tud
mik
rály
cent

Napier diadalma óta Pedro ügyviselőji sikeresen munkálkodnak, mivel ismét 300 matróztindítottak utra Plymouth felé, Miguel agensei pedig e' győzödelem óta legalább 60 ezer ft st. vesztének. Londonban egy gyülekezet fog tartatni Napier megajándékoztatása végett a' sussexi kir. hg előlülése alatt. — Jul. 20kán várta Porto Bourmont ostromát. Palmella tudósítási Lagosból jul. Sig terjednek, hol ő Algarbia törvényszéki 's igazgatási elintézésében munkálkodik. Egész délszak d. Maria híve, de Bejat még nem foglalták el sergei, mint alább láthatni.

PORTUGÁLIA.

Röviden érintök mult levelünkben, hogy d. Pedro Portobul egy segédtszét a' migueli táborba gr. st. Lourenço-hoz küldvén, felszólittatá ezt a' háboru megszüntetésire; a' regenség e tárgy iránti levele szörül szóra imez: „Sürgetőn szükségesnek látja Ő leg-hivebb Felsége kormánya felhatalmazva ez iránt Ő cs. Felsége a' királyné nevében regenskedő bragançai hg által, Excádnak fontolás végett következőket ajánlani: 1) hogy a' táborunk kebléből kiküldött expeditio Algarbia széleihöz érve nem csak minden ellenállás nélkül szállott partra; hanem hogy azon királyság minden városa is azonnal siette Ő Felsége H. d. Maria királynét hódolat-tal elismérni. 2) hogy az említett osztály-sereg Visconde de Molellost üldözöbe vevé, 's miután az ettől elpártolt várórségekkel jóval erősbülve Alemteljoba ütött, itt nem csak Beja 's Campo d'Ourique, hanem nagyobb részint majd minden város fel egész Evoráig Algarbia példáját követé. 3) hogy, miután a' Tajo jobb partin a' királyné zászlóji kitűzettek, azonnal a' bal parton fekvő Punhete, Barquinha, Thomar, 's később Coruche 's több más váras is tüstént és legnagyobb lelkesüléssel a' királyné részire nyilatkozott. 4) hogy Alsó-Beira városai Castello Franco irányában, továbbá Estremadurában Golegat, Santarem 's több más hasonló tüz-től éledezve szinte meghódolási szándékjo-kat jelenték, 's ezóta, mi igen hihető, cse-lekvék is. 5) Végre, hogy mi ma érkezett tudósítások szerint hivatalosan értesítettünk: miképen Ő leghivebb Felsége Portugál királynéja hajóhada megütköztvén a' st. Vincenti foknál az usurpatioi flottával, azt egé-

szen tönkre is tevé, 2 lineahajóját, 2 fre-gattját 's 1 korvettjét foglyul a' lagosi kikö-töbe vivén. Ezen tettek, mellyekről Excád alkalmasint más uton már különben is érte-sítettett, meg fogják győzhetni Excádat ar-ról, hogy a' bitorlói országlásnak vége sza-kadt 's a' Portugáliakra nézve eljött azon idő, mellyben magokat mindnyájan ugyan egy törvényes zászló alá egyesithetik. Ő cs. Felsége semmit sem is ohajt inkább mint e-zen egyesülést; kiadott manifestumában tett 's mindekorig lélekisméretesen meg is tar-tott ígéreiteiben személy- 's vagyón-biztosítást hirdete azoknak, kik magokat ügyéhez csatlandanak; ezen ígéreiteit, ha még rájuk nézve több erősítés is szükség, most ezen-nel ujolag minden rendü Portugálira nézve, kik e' szerfelett boldogtalan dolgok állásá-ba bonyolodtak, ismételi. Azonban sokkal szükségesb levén megszüntetni a' vérontást 's véget vetni azon ügy feletti harcznak, mellyet az utóbbi történetek kellő tisztára hoztanak, megparancsolá Ő Felsége előter-jesztenünk Excádnak: miképen elérkezett azon idő, hol a' jó gondolkozásuak félre min-den szeszély- vagy előítélettől magokat e-gyesithetik 's a' haza-szülöttek közti véreng-zést meggátolhatják. Ő Felsége legmagasb kegyelemmel fog mind azokra tekinteni, kik ez elhatározó pillantáshoz munkás befolyás-sal járulandanak egy szerencsés békülhe-tést eszközteni polgártársaik közt, kik bár-mi legyen is meghasonlásuk valóságos kutfeje, mindenek előtt Portugálok. — Végzetül meghagyá még Ő Felsége emlékeztetnünk Excádat, hogy ha e' kimélő figyelme meg-vettetnék, ő akkor Excádat 's a' tábor töb-bi vezértiszteit fogná mind azon véért, melly még kiontathatnék, szoros feleletre vonni, mint vétkes részeseit olly örült nyakasság-nak, melly minden Portugálitól, bármi volt is kinézésük, igaz gyűlöletet, egész Euro-pától megvettetést, 's minden művelt nem-zettől utálatot érdemel. Ellenkező esetben pedig, ha t. i. Excád, e' közleményünket, mint igen remélljük, illő figyelemmel foga-dandja, Ő cs. Felsége mint fővezér azonnal kész leend valakit kinevezni, kivel Excád a' többi generálok, tiszték és egyéb paran-esától függő katonaság nevében e' tárgy felől kölesönösen értekezhetik. Aláírva: Candido

Jose Xavier. Jose da Silva Carvalho. Marq. Loulé. Agostinho Jose Freire jul. 9k. 1833. „A' gróf mint tudjuk e' levelet visszautasítá azon megjegyzéssel, hogy az azt hozta tiszt maga elibe sem bocsáttatá vala, ha a' táborszemi tisztség őt más idegen tiszt gyanánt nem jelentette volna be, miért ugyanazok lakolni fognak.

Jul. 13ikáról a' portoi cronica ezt közli: „A' jun. 24 és 28iki szerencsés történetek után megértvén a' Faroban tartózkodó fővezér (gróf Villafior), hogy az ellenség szakadozott csapati Molellos vezérlete alatt ismét egyesülvén, sietve Bartolomeo de Messines felé vonultak, parancsolá a' 2ik osztályseregnek azt nyomban a' louléi főton üldözni, maga pedig az 1ső osztállyal még azon éjjel egyenesen Quarteirának nyomult, hogy Novánál mind a' két osztályt összehuzván az ellenséget egyes erővel támadhassa meg. Quarteiránál érté ujjalag, hogy onnét a' silvesi várórség már déltájban eltakarodott szinte Bartolomeo felé követvén az ellenséges tábort, rögtön tehát megketőzteté az utánok sietést, de rájok még Bartolomeoban sem akadhatta 3 álgujokon kívül, melyet nagy sietség közben az utfélen kénytelenítették elbagyni. Itt a' gr. kénytelen volt sergestül megállapodni 's bevárni az élelem- 's hadi-szekereket, melyek illy sebes menetet nem követhetvén messze maradoztak el; azonban St. Marcos vidékére egy vadász csapatot küide, az ellenséget szemmel tartani; itten tudta meg hogy Breiner ezredes — kire egy osztály francia katonaság 's néhány csapatka portugáli önvállalkozott vezérlete bizatott azon meghagyással, hogy az oldaluton előre nyomultan az ellenséges csapatokat egymástól szegje el — Alcoutim városát bevette 's a' Mertola folyón átkelvén tudósításokat kapott Serpa és Moura városok felköltéről a' királyné részire 's hogy Beja is hasonlóra törekszik, hová az ellenség épen utban volt; hogy tehát e' szándékában meggátoltassék, Villafior azonnal ismét újabb rendelést tön azt egyik seregrésszel nyomban követni, másikkal pedig maga Almodovarnak nyomulva utját szegni 's így közre fogni. E' rendelésnél fogva már utnak is indult a' sereg, midőn 7ikén Villafior Napier győzödelméről hivatalos tudósítást kap, mely

miatt a' kezdett utat félbe kelle szakasztania 's egy résznyi serget vissza Lagosba küldenie a' 3,000re menő fogoly portugál átvételére. A' foglyok később nagyobb részint a' constitutionalistákhoz állván az elfogadásukra küldött seregrésszel a' táborhoz visszaérkeztek, 's most már a' gróf velök is tetemesen erősödvé folytatja utját Alemtejoban. Eddig terjednek az expeditio munkálatai. Palmella megérkezvén Lagosban, azonnal egész Algarbiában a' királyné kormányát hirdetteté ki, 's jul. 8ikig a' tartományt nagyobb részint constitutio-szerinti igazgatás-lábra állitá. — Londonban jul. 26ikán azon hir terjedt, hogy Cadixből Plymouthba egy hajó érkezvén, Napier hajóhada felől azon tudósítást hozá, hogy az jul. 12 Lagost elhagyván 16ikán már Lissabont készült ostromlani; 's midőn e' hajó a' lissaboni foknál elvitorlázott, a' Tajoirányáról igen nagy álguzást hallott 's messzelátón számos hajót vehete ki teljes széllal vitorlázni. Később ismét azon hir szárnyalt, hogy az angol kormány telegraphok által hirét kapá Lissabon bevételenek is. A' portugáli pénzbecs e' hírekre tetemesen magasult, noha megvalósulások még igen kétes.

FRANCZIAORSZÁG.

Párisban a' jul. fogyi ünneplést illető nagy készülletekről tömvek a' hirlapok mindennemű elmélkedéssel. Többi közt a' Temps azt mondja: csudálhatni hogy vannak emberek, kik Napoleon popularitását meg nem foghatják, az illyenek e' nagy hisztóriai alakban nem látnak egyebet egy közönséges hirsovárgónál, egy eliiprónál, egy zsarnoknál, 's mindenek fölött nem egyebet az egybeponosítás (centralisation) teremőjénél; a' nép ellenben csalhatlan ösztönével egészen másként itél felőle, mivel nála Napoleon nem egyéb mint a' revolutio személyesítése, mert habár ő otthon a' szabadságot korlátozta is, ez azért történt, hogy Franciaország befolyását külföldre annál hathatósabban fejtse ki. Az európai cabinetek e' szempontban épen ugy gondolkodnak mint a' francia nép, amazoknál Napoleon szobra képviselője a' választó monarchia elvének szemközti ellentétben a' legitimitásával, 's kérdés: fognak e' közelíteni valaha olly nemzethez, mely illyes emlékekkel bír, a-

zokban büszke, 's ministereit azok iránt illy nyilvános hódolatra kénytetni tudja? mindazáltal ész kormányozza minden ágát a' franczia igazgatásnak minden nagyság hijányában is; noha nem tagadhatni, hogy a' ministerium doctrinaire tagjaiban a' dicsvágy magasb elemei mozgadoznak; ilyenek Guizot, Broglie, Thiers, Rigny sőt maga Soult is, bár élemlt kora bilincsezze. A' király finoman játsza szerepét, Lafayette-t 's Laffitte-et eltikasztja sőt még többeket is ohajtana elbágyasztani. Állhatatosságát 's helyzete 's kül és bel körülményei pontos tudományát nem tagadhatni meg, jólisméri ő barátit 's ellenségit, ő intézget, válogat 's a' revolutioi zavarban elnyelt elemeket gyakorlott kézzel lassanként saját körükbe visszaigazítja 's állapítja. Az egész ország szemé rajta függ, a' polgárságé bizodalommal, az ugy nevezett Tiers parti reménylőleg csüggedve, 's csüggedőleg remélve, a' Laffitte-isták félig, a' Lafayette-isták egészen csalódásokból idülve; a' revolutionisták mérgesen, a' legitimisták megvetve, mindnyájan feszítve, de nem senki könnyelműen minden külszin daczára is. Ellenségei dühe szörnyü, mivel átlátták, hogy nem vakon hanem bizonyos terv szerint munkás. Xdik Károlyt csak mint Bourbon, nem mint embert gyűlölék, Lajos-Filepet különösen mint embert gyűlöli a' revolutioi párt, mert ő mint okosan fontoló férjfi szemre a' revolutioi phrasisokat használta tekintete megalapítása végett a' nagy néptömeg előtt, 's midőn ezt itt megnyeré, fenhagyott lassanként a' phrasisokkal 's most hatalomi valódiságot keres a' polgársághoz szító rokonértelműség bizonyos neme által, noha általában nincs szándéka koronáját birni minden aristokratia nélkül, legalább aristokratiái pairségre törekszik, habár nincs is gondolatjában valódi nemes aristokratiát alkotni. Nem tagadhatni, hogy a' jul. revolutio által kénytetve 's annak az angol viszonyokra visszahatása miatt Angol 's Franciaország közt szoros szövetség támadt még pedig csendelgő ellentételül Russzia ellen; azt sem, hogy d. Maria ügyét Portugáliában 's Leopoldét Belgiumban gyámolni e' szövetség következéke, 's hogy Russzia minden módot elkövet ennek felbontására 's közép Európában

keserü v. megvetve gúnyoló előterjesztésivel a' franczia dolgoknak, rombolva törtet hatni e' szövetségre. 'S mivel az angol hideg fontolatu nép önszeretet-ingerlés által nehezebben indítható, ennél fogvást a' Francziákhoz folyamodnak; 's ezer szin, út, mód, költemény 's való örv alatt kívánják meggyőzni arról őket, hogy kormányuk által és miatt minden hitelök 's tekintetök az egész világ előtt elvesztették 's t. e'f. De mind ez kevés politikai belátást mutat, mert ha mostani állapotját fel akarják forgatni Franciaországnak, akkor katona-uralkodás követi az egész legitimista párt felkonzoltatását (egy sz. Bertalani éj a' régi royalistákra): ellenben ha erős lábra kap a' kormány a' republicai felekezet tetemein, akkor az új királyház erős kardot helyezhet nyomadécul Európa minden ügyeinek mérlegébe, 's az ellenségei által kül és belföldön olly keserűn kicsúfolt 's gyűlölt király hatalmas úrképen magasuland fel minden pártok fölött. Gúny, izgága, pissegetés, nem nyom semmit az európai hatalmak nagy ügyeinek elintézésiben. Russzia Franciaországot mirigyvészésnek hirdetheti, 's minden Oroszt megtilthat annak beutazásától, ezzel azonban csak rosz kedvét bal szeszélyét nyilatkoztatja, mert az ugy nevezett franczia ideák ma sokkal jobban hatalmaskodnak külföldön mint Franciaországban. Minden angol radicalis, délinémetországi tanuló, olasz carbonaro, spanyol és portugál szabad kőműves agya csordulig telve azokkal; a' Francziáknál elavult 's eldivatlanalt portékák ezek. A' Francziáknál csak az kár, hogy dicső erejü 's tulajdonu ifjusága egész jövődjének kútfeje méregfertős, vitézül harczoltak ugyan e' fiatalok a' mult évi juniusban, bátor szívet mutattak, hanem fogalmik fonáksága minden határt túlhalad. Bizonyos, 's azelőtt a' Francziánál egészen ismétetlen Sandianismus gyökerezett a' restauratio de főkép a' jul. revolutio óta beléjük. Pipázás és serivás közben souveraine népgyűléseket létegesítnek ök, vizsgálják a' törvényeket, intézik a' vagyont, gondoskodnak a' kézművesről 's nagy sokaságról, bitolják a' gazdagot, 's így tékozolván az időt, egy se lát fő dolga t. i. a' tanulás után 's a' t. Azért mentsen az ég miu-

den hazát a' revolútiótól 's olly állapotól, hol illy visszás irányzatokra fajul a' nemzet fejlődő reménye, a' serdülő fiatalság!

Julius 20ikán a' politia rendelkezéséből száz ezer példány osztatott ki Páris utczáin azon jelentésből, melly a' páris-körül erősítéseken dolgoztatást megszüntnek hirdeti. — A' jul. ünnepi 500 főből álló hangáskart Habeneck ur igazgatandja; többi közt 80 nagy 's 8 kis klarinett, 12 hárantsip (flöte), 10 oboj, 20 kürt, 20 trombita, 16 dob, 18 fagott, 15 ophikleid, 22 contra-bass, 3 zongor (Pauken), 4 Δ szög, 2 nagydob, 6 öszhang dobos 's ezeken tul 200 férjfi és 100 nőszemély képezendi az egész kart. 3—400 dobbal adandják a' jelt ez óriási hangverseny (concert) kezdetére. E' hangáskart foglalandó amphitheatrum a' tülleriai kertben épült a' Tüilleriai irányában.

Párisban jul. 24ikén, a' megyeispán, a' biró, 's nemzeti őrezredes jelenlétökben iratott alá a' Páris városa által kiházasított 16 párnak möring- v. jegylevele. — A' Párisban tartózkodó lengyel menekvökre szoros szemüggyel viseltetik a' politia e' jul. fogyti ünneplésalatt. — 1832ben minden francia révpártha összesen beszállott v. kikötött 4290 belföldi 's 5651 külföldi hajó, ugyanazokból kiszállott v. elvitörázott belhoni 4045, külhoni 4636. — Marseilleben a' republicanusok jul. 14 (a' bastille lerontatása napját) különféle lakomákkal üllötték, a' Carlisták pedig v. legitimisták jul. 15ikét v. sz. Henrik napját (5 Henrik névnapját) a' republicai párt ugyan 's a' legitimista megdögönyözték egymást, de zavargás mégse történt a' tiszthatóság szorgos felügyelte miatt. Aixben jul. 13 's 14 közt éjen egy vörös papirosipkát függesztének szabadság'ára, honnan reggel a' politia vevé le. Estve, mivel egy republicanus lakománál zendítő ének hangzott, többen fogattak el, egy a' farandole tánczért is, kit is sokan ki akarván szabadítani, közaporról ostromlák a' katonaságot úgy, hogy ez bajonettre kelt 's néhányat megsebesített. S. Henriben a' Henrik napját ülleni szándéklott legitimista czimboraságot a' fegyveres erő üzte szét. Dijonban is háborogtak.

Strassburgba következő telegraphi tudósítások érkeztek Párisból: 1) jul. 28ikán reggeli 4 órakor. A' belügy-minister a' me-

gyeispánokhoz. „Jul. 27ike teljes megnyugtatólag folyt le Párisban. Kétszáz ezer főnél több idegen 's vidéki gyüle látni- és tudnivalyából oda. Legkisebb rendetlenség sem vala észrevehető; csak két személy fogatott el zendítő kiáltozás végett. Minden azt gyaníttatja, hogy a' sereg-szemle (revue) fényes lesz.“ 2) Páris jul. 28ikán délutáni 2 $\frac{1}{2}$ órakor. A' király épen most szemlélte meg a' nemzeti őrséget 's a' sorezredi katonaságot. Fényesb dícsőbb szemle (revue) nem volt még ennél soha, se harsányabb 's öszhangzóbb lelkesedés a' király iránt. Az egész népség részt vön benne. A' legtokéletesb rend uralkodik Párisban.“

Strassburg jul. 27ikét gyászünnepként üllé az elestekért. A' Münsteren, minden nyilvános és sok privat épületen 3szinü zászlók valának kitüzve. A' szentegyházakban isteni szolgálát. Münsterben a' püspök nagy misét tartta Mozart requiemével, a' protest. egyházakban beszédet a' lelkészek, a' feldiszesített synagógában is tisztelkedés vala egy hymnus-zengedezéssel. A' tisztviselők fátyol-bokros karral jelentek vallásfeleik templomaiban meg, a' nemzeti ör- és rendes csapatok fegyverben állottak 's óráról órára dörgedeztek az álgyuk. Jul. 28ikán már reggeli 4 órakor a' marseillei, párisi 's más hazafi dalok zengtek a' Münstertoronybul le, 6 órakor kezdék a' harangozást 's álgyuzást. 9kor szolítá a' dobszó a' nemzeti gardát 's örökös katonaságot fegyverbe. 11kor kezdődék a' fényes tisztelgés. A' számosan se-reglett nemz. őrséget jeles tartása 's pontos mozdulati tünteték ki. Brayer fő general a' tábornoki, megyei 's városi főtiszthatóság kíséretében szemlélé a' két rendü serget. Néhány század nemzetiör a' general előtti eléptekor azt kiáltá: „éljen a' szabadság! le a' bastille-ekkel!“ 1 órakor mindennek vége szakadt. Estve kivilágosítás, tűzjáték, puskaropogások, örömkialtozás, de ittött „éljen a' republica!“ is hallaték. 9 $\frac{1}{2}$ kor a' Münster torony csupa lángözönben ragyogott, 500 bengáli tüzedény azon egy perczben lobbana fel 's erre 300 római fény 3szinü tűzben. Felső gombjától fogva lángtengerben tündöklött az egész torony, belseje pedig általlátzó setétvöröstüzfényben (az 1830 jul. fogytán ontott vér példázataul); azonban egy ha-

rangláb meggyult, de a' gyors segedelem eloltá, melly másképp az egész gyönyörű épületre 's városra nézve főképp az épen akkor erősen uralkodott szélben szörnyű kártékonyá's veszélyessé válhatott volna. Esti 10kor térdig ért az oltásbeli víz a' torony belsőjében.

Minden színű párisi lapok megegyeznek abban, hogy jul. 27ike legkisebb zavar nélkül mult el. Napkeletkor, mond a' Moniteur, 21 álgylövés bongott szerte a' sérültek (invalid) 's városházától. Ünnepies isteni szolgálat tartatott a' főváros minden egyháziban a' törvények és szabadság védelmében elhullt polgárokért. Gyászemlék állított a' bastille-téren a' juliusi derék bajnokok tiszteletére. Uj diadaljelek diszesíték a' gyászemlékeket a' Louvre-nél, Froidmanteau utczában, a' Mars-mezőn 's t. illy h. Egész nap gyászmuzsika zenge óranegyedenként közbe dördült álgyszózáttól meg-megszaggatva. Éjjel gyászvilágítások övezék a' jul. áldozatok sírjait. Három szörnyű zászló a' három nap példázatára vala felüzve magas árboczokra IV. Henrik szobránál a' pontneufön. Minden templom kívülről is fel vala ékesítve; minden nemzeti zászló befátyolozva; az arcole-i hid hosszú tölgyfüzérekkel körösleg vonva közbe font 3-színű zászlók 's jul. emlékpénzek 's kereszttekkel; a' városháza hasonló szegéllyel diszesítve; Napoleon szobra arany csillagos himzetű zöld leppellel bevonva; a' Vendôme-oszlop 12 kisebb oszloppal körözve Napoleon vezérei 's győzedelmeik neveivel; a' tülleriai kertben 's az elysiumi mezőn hangászkar és színház állítva; az Orsay partkövezeten a' lineahajó 's mind ez számtalan tömérdekségekben hullámzó néptől környezve. Olly tökéletes rend 's békeszellem uralkodott, millyet csak egy törvényalkotmányos kormány 's egy szabad város kívánhatnak. Illy öszhangzólag kitüntetett szellem következő érzelmeket látszék nyilatkoztatni: Beccsület a' jul. hősöknek; tisztelet a' törvényeknek, mellyeknek fenntartásokért véreket onták; hála 's hűség a' véd intézkedéseknek, institutióknak, mellyeket meg kell örökítenünk, ha fejtelenség (anarchia) 's mellőzhetlen következeke, a' zsarnokság (despotismus) martalékivá nem akarunk törpülni. A' Temps is azt mondja:

Ez első nap valóban szép volt, egy percze minden polit. indulatszenderülve látszott, minden érzelem az elesteken függő gondolatban egyesült. — Jul. 27dikén fogadá a' belga király a' képviselőház örvendő követségét a' koronaörökös születése miatt 's igen érzékeny válasza után szerfelett nyájas vidámsággal és hosszan beszélgetett a' követekkel. E' nap délutáni 5 $\frac{1}{2}$ kor érkezett meg a' francia királyné Brüsseltől Maria 's Klementina hercegasszonnyal a' jul. ünnepre.

Eddig két hatalom küzde Páris városa birtokaért, a' nagykereskedők t. i. és a' tribune (szószék), amazok a' város ezek a' nép urai akarnak lenni; de a' republicai párttól nagy a' félelem, 's a' kormány egyre azt sugdalja fülébe a' párisi polgárságnak az erősítések végett, hogy általok a' polgár ura lesz a' városnak 's népnek 's így általok zúzhatni tönkre a' republicát.

ELEGY HIREK.

Az elhunyt John Malcolm híres status-férjfi, történetiró 's orientalista tiszteletére képszobor állítatik a' westminsteri apátságban. Az e' végetti aláirtak névsorában van Ali basa is 100 fonttal, ki a' megholttal két utat tön Aegyptuson által. — Mondják Napoleon szobra mellett jul. 28ikán egy vadász álla őrt a' néhai csász. őrseregből hajdani gárda formaruhájában. — A' Párisban elhalt Adamantios Korais érdemeinek állítandó tisztelet-emlékre aláírás nyittatott Nauplionban. — Az Otto királytól jun. 1sőjén Görögország szabadulása emlékezetére állított megváltó rend öt osztályból áll, t. i. ezüst-keresztes, arany-keresztes, comthur, nagy-comthur és nagy-keresztes vitézekből, az ezüst-keresztesek száma határozatlan, az aranyé 120, comthuroké 30, nagy-comthuroké 20, n. keresztteseké 12. oda nem számítván a' görög országlóház tagjait 's egyéb külföldi fejdelmeket. A' rendczímere 8 szegletű email-románczu kir. koronás kereszt, egy borostyán 's olaj ág koszorúban e' felírás: *Dextera tua Domine magnificata est in fortitudine.* (A' te jobbad uram felmagasztaltott erősségekben) látható, más oldalán az alapító király képe illy felírással: *Otto Rex Graeciae* (Otto Görögország királya). A' király nagymestere, 's őt illeti a' rend-osztási jog is. Későbbben dotatiót is kapnak tagjai.

A' porosz király Drezdán keresztül jul. 25ikén estve Cseh-Töpliczbe érkezett, ide követte Őt Ancillon a' külügyminister is. — A' belga kised koronaörökös Leopold Lajos Filep Victor 's Erneszt nevet kapott a' kezestségben. — A' spanyol király azon főpapok, grandok 's tisztviselőkre nézve, kik jul. 20ikán donna Maria Izabella Luíza trónörökös hgasszonynak nem hódoltak, azt rendelé, hogy ezek jul. 13ikán sz. Jeromos egyháza sekrestyéjében ne mulasztanak hódolati esküjüket letenni az indiai patriarcha 's Medinaceli hg kezeibe.

Hufeland kr. Vil. Göttingában 1783 jul. 24ikén graduáltatván, ezen orvos doctorság 50ed évét mult jul. 24ikén üllé Berlin az ősz tudós magas érdemeihez illőleg. A' porosz király a' veres sas-rend 1ső osztálya tölgylevelés jelével 's igen kegyes tartalmu levéllel tisztelte meg; a' porosz monarchia orvosi egyeteme egy, Hufeland mellképét viselő, arany emlékpénzzel; a' berlini gyógyszerárnok egyesület egy ezüst serleggel; Langensalza városa (hol t. i. 1762: aug. 12ikén született) tiszteletbeli polgársági 's pergamenre művészileg iratott gazdag tokú oklevéllel; Stagemann titkos tanácsos egy 24 láb hosszú 's 6 láb széles papirosra nyomtatott órával, mellyre egyszersmind a' koronaörökös, a' ministerek, status-tanácsosak, főbb tisztviselők, az akad. tagok, a' tudom. egyetemi tanítók, minden berlini orvos 's több jeles névalírárok hasonmásai (facsimileji) ös-szeleg 2943 számban voltak hű kőirattal ábrázolva; ezen kívül számos universitas, tudom. kar és intézet 's tömérdek magányos a' legérzékenyebb örvendetekkel. Hufeland falusi magányba vonultan tölté e' napot egyedül szerény házfelvi csendes körében.

Rómában jul. 10kén olly hideg és zivataros fergeteges idő volt, hogy télközepét vélte kiki magát lenni 's még a' legkorosbak sem emlékeznek nyárderékon illy dermesztő 's csak nem fagyos időjárásra. E' több napig

szakadatlanul tartott hős levegő az idei egyébként is mérsékelt hevű nyarat egész éjszakivá változtatá, annál inkább, mivel a' világszerte híres 's azúr tiszta kékségű nyári olasz ég az idén jobbadán komor felhőkben borong, mint a' Rómaiak mondásaként, valódi képmása Olaszország mostani politikai egének. Minket is 6tod napóta gyakor esővel vegyes orkán zugású szél dideregtete 's csaknem téli köntösre szorított. Képes é illy ősznyáron kifőni Hegyalja nektár-formintja, Érmellék bakatora s általánosan a' szőlőnek bármilly faja? ha igy tart, ugy rothadás lesz legelső szüretelő 's leggazdagabb tizedelő gazdánk az idén arany reménnyel kecsegtető gerezdink országában, de egyszersmind legpogányabb erszény-zsebelőnk is, főkép ha még azt is, mint kell, fontolatra vesszük: milly kártékony az élettakarásra, hordásra 's nyomtatásra e' vizenyős nyár, száraz hideg és száraz hőség közt kopárgó és kopáritó mostoha tavaszunk után!

A' svéd és dán király betegeskedett, de az orvosi jelentések (bulletin) szerint már mind a' kettő lábadoz 's nem ágyőr se nem szobafogoly többé.

Legujabb: Londonban jul. 27kén mintegy bizonyost beszélék a' börsén, hogy Lisabonból e' nap reggelén érkezett rendkívüli kurir azon hirt hozá a' kormánynak, hogy adm. Napier jul. 16ikán a' Tajon felevezve más nap reggel Belem várat megtámadva rövid ideig tartott ostrom után be is vette, valamint később st. Julian és Bugio erősségeket is egy két lövésigi ellenállás után. Mind a' hármat azonnal angol hajós legények II. Donna Maria nevében meg is szállák. A' város e' hírnök elindultakor még ugyan nem ostromoltatott, de azért benne még is már a' legnagyobb zavar 's nyugtalanság uralkodott, mivel a' szárazföldi sergek érkezését is minden pillanatban várták, holott ellenállásul egy lélek sem vala küldhető. Azonban a' Sun ezen hirei valósulást várnak.

A' gabona pesti piaci ára aug. 9ikén 1833:							P é n z k e l e t:				
osa. m. val.	egjbb	közep	csékely	poz. m. val. gar.	legjbb	közep	csékely	Bécs aug. 7ikén középár pengő pénzben			
Tisztabuza	136 $\frac{1}{2}$	120	110	Zab	34 $\frac{1}{2}$	33 $\frac{1}{2}$	30	Status 5 pC. kötel.	95 $\frac{1}{4}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	54 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	93 $\frac{1}{2}$	80 $\frac{1}{2}$	76 $\frac{1}{2}$	Köles	—	—	—	— 4 pC.	86 $\frac{1}{4}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	54 $\frac{1}{4}$
Rozs	63 $\frac{1}{2}$	60	56	Köleskása	—	—	—	— 1820ki köles.	197 $\frac{1}{2}$	Bankrészvény	1233
Arpa	48	46 $\frac{1}{2}$	40	Kukoricza	66 $\frac{1}{2}$	60	56 $\frac{1}{2}$	— 1821ki —	134 $\frac{1}{2}$	Cs. arany pC. agio	2 $\frac{1}{2}$